

SL

SL

SL

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 28.9.2010
COM(2010) 514 konč.

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

**o izvajanju Uredbe (ES) št. 850/2004 o obstojnih organskih onesnaževalih v skladu s
členom 12(6) Uredbe**

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o izvajanju Uredbe (ES) št. 850/2004 o obstojnih organskih onesnaževalih v skladu s členom 12(6) Uredbe

(Besedilo velja za EGP)

1. UVOD

Uredba (ES) št. 850/2004¹ o obstojnih organskih onesnaževalih (v nadaljnjem besedilu: Uredba) je bila sprejeta aprila 2004 za izvajanje Stockholmske konvencije (v nadaljnjem besedilu: Konvencija) in Protokola o obstojnih organskih onesnaževalih h Konvenciji o onesnaževanju zraka na velike razdalje prek meja (v nadaljnjem besedilu: Protokol) v Evropski uniji.

Uredba vsebuje določbe o proizvodnji, dajanju v promet in uporabi kemikalij, upravljanju zalog in ravnanju z zalogami in odpadki ter ukrepe za zmanjšanje nenamernih izpustov obstojnih organskih onesnaževal. Države članice morajo poleg tega pripraviti emisijske evidence za nenamerno proizvedena obstojna organska onesnaževala, nacionalne izvedbene načrte ter mehanizme za spremljanje in izmenjavo informacij.

Člen 12 Uredbe vsebuje zahtevo, da morajo države članice vsako leto poročati o dejanski proizvodnji in uporabi obstojnih organskih onesnaževal, vsaka tri leta pa o izvajanju drugih določb Uredbe (poročila iz člena 12). Komisija mora zbrati poročila in jih z informacijami, ki so že na voljo v EPER², E-PRTR³ in emisijskih evidencah CORINAIR programa EMEP⁴, povezati v zbirno poročilo.

Izvajalec je v imenu Komisije leta 2009⁵ pripravil prvo zbirno poročilo, ki temelji na triletnih poročilih za obdobje 2004–2006 in letnih poročilih iz obdobja 2006–2008. V tem poročilu so obravnavani ugotovitve iz zbirnega poročila in napredek, ki je bil dosežen pri izvajanju izvedbenega načrta Skupnosti⁶ do konca leta 2009. V poročilu so poleg tega navedena priporočila za nadaljnje ukrepe, s katerimi bi zagotovili polno izvajanje Uredbe.

2. NADZOR NAD PROIZVODNJO, DAJANJEM V PROMET IN UPORABO

2.1. Proizvodnja

O namerno proizvedenih obstojnih organskih onesnaževalih je poročala le Romunija, ki je v letih 2005 in 2006 proizvajala lindan. Ta proizvodnja je bila po pristopu Romunije k EU

¹ UL L 229, 29.6.2004, str. 5.

² Evropski register emisij onesnaževal (EPER), vzpostavljen z Odločbo Komisije 2000/479/ES.

³ Evropski register izpustov in prenosov onesnaževal (E-PRTR), vzpostavljen z Uredbo (ES) št. 166/2006.

⁴ EMEP (Program sodelovanja za spremljanje in oceno onesnaževanja zraka na velike razdalje v Evropi).

⁵ http://ec.europa.eu/environment/pops/index_en.htm. Za vsebino tega poročila je odgovoren izvajalec, ki ga je napisal.

⁶ SEC(2007) 341.

ustavljena, od leta 2007 pa ni več poročil o proizvodnji v EU. Odstopanje za proizvodnjo DDT kot vmesne kemikalije ni bilo uporabljeno, zato ni več relevantno.

2.2. Dajanje v promet, uvoz in uporaba

Samo nekaj držav članic je poročalo o dajanju v promet v skladu s splošno izjemo za obstojna organska onesnaževala, ki se uporabljajo za laboratorijske raziskave ali kot referenčni standard. Količine, navedene v poročilih, segajo od nekaj gramov do nekaj kilogramov na državo članico na leto. Verjetno je splošna uporaba za ta namen višja od navedene v poročilih, saj se laboratorijske raziskave izvajajo v večini držav članic.

V poročilih ni bilo navedenih snovi, ki se pojavljajo kot nenamerne sledi onesnaževalca v snoveh, pripravkih ali izdelkih. Izraz nenamerne sledi onesnaževalca v Uredbi ni opredeljen, kar lahko ovira enotno izvajanje. Tako so na primer v eni državi članici šteli, da pirotehnični izdelki niso v skladu s predpisi, samo kadar je koncentracija obstojnih organskih onesnaževal presegala mejno vrednost, določeno v Prilogi IV k Uredbi, torej se je za opredelitev nenamernih sledi onesnaževalca uporabila mejna vrednost, ki velja za odpadke.

Ukrep 1: Komisija naj podrobneje pojasni izraz „nenamerna sled onesnaževalca“.

V Uredbi je predvidena izjema za snovi, ki se pojavljajo kot sestavine izdelkov, ki so bili proizvedeni ali so se uporabljali pred datumom začetka veljavnosti Uredbe. Vendar pa države članice takoj, ko izvejo za takšne izdelke, o tem obvestijo Komisijo. Nizozemska je odkrila prisotnost PCB v nekaterih hidravličnih sistemih, transformatorjih, stikalnih škatlah in kondenzatorjih.

Priporočilo 1: Države članice naj še naprej odkrivajo izdelke, ki vsebujejo obstojna organska onesnaževala, in o tem poročajo Komisiji.

V Avstriji, na Irskem in v Nemčiji so bile dane v promet majhne količine lindana kot aktivne substance v farmacevtskih izdelkih za uporabo v humani medicini in veterinarskih zdravilih. Ti načini uporabe so bili v letu 2007 postopoma odpravljeni zaradi roka za postopno odpravo iz Uredbe.

Španija je v letih 2005 in 2006 iz Romunije uvozila 7,8 oziroma 12 ton lindana. Španija in Finska sta v skladu z Rotterdamsko konvencijo privolili v uvoz lindana do 31. decembra 2007. Finska je dovolila uporabo lindana v biocidnih pripravkih, Španija pa ga je dovolila kot topični insekticid za uporabo na področju javnega zdravja.

2.3. Kršitve

V poročilih so bili navedeni trije primeri kršitev. Irska je poročala, da so bile na začetku leta 2008 v promet dane majhne količine lindana v zdravilih. Danska je odkrila prisotnost HCB v pirotehničnih izdelkih leta 2008. Avstrija je leta 2009 potrdila do 4-odstotno prisotnost HCB v 20 % preizkušenih pirotehničnih izdelkih. Vse tri države članice so sprejele potrebne ukrepe za umik neskladnih izdelkov iz prometa.

Priporočilo 2: Države članice naj okrepijo nadzor nad skladnostjo proizvodov v skladu z Uredbo (ES) št. 765/2008⁷ o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov.

2.4. Preprečevanje proizvodnje in uporabe novih kemikalij, ki imajo podobne lastnosti kakor obstojna organska onesnaževala

V nov regulativni okvir za kemikalije, pesticide in biocide so bile vključene določbe za preprečevanje proizvodnje, dajanja v promet in uporabe novih snovi s podobnimi lastnostmi kakor organska onesnaževala.

V skladu z Uredbo REACH je lahko treba za snovi, ki so obstojne, bioakumulativne in strupene (PBT) ali zelo obstojne in zelo bioakumulativne (vPvB), pridobiti dovoljenje. Za snovi, ki se proizvajajo ali uvažajo v količinah 10 ton ali več, je treba izvesti oceno kemijske varnosti, ki vključuje oceno lastnosti PBT in vPvB. Za količine, ki presegajo 100 ton, so za registracijo potrebni posebni preskusi za oceno PBT.

V skladu z Uredbo (ES) št. 1107/2009⁸ o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet se lahko aktivna snov, varovalo ali sinergist odobrijo le, če ne štejejo za obstojno organsko onesnaževalo, PBT ali vPvB. Snov je treba šteti za kandidatko za menjavo, če ustreza dvema od meril PBT. V predlogu Komisije COM(2009) 267 o biocidnih pripravkih se PBT uvrščajo med snovi, ki jih je treba nadomestiti, ne pa šteti za snovi z nizkim tveganjem.

3. ZALOGE

Štiri države članice so poročale o zalogah pesticidov, ki vsebujejo obstojna organska onesnaževala. Španija je poročala o 5 000 tonah lindana, ki ga hrani v nadzorovanih razmerah. Bolgarija, Madžarska in Litva so poročale o približno 15 000 tonah starih pesticidov z neznano vsebnostjo obstojnih organskih onesnaževal. Obvestila o izvozu, ki jih je Nemčija predložila v skladu z Uredbo (ES) št. 689/2008⁹ o izvozu in uvozu nevarnih kemikalij, in poročila iz člena 12 kažejo, da ima Nemčija nekaj zalog lindana.

Deset držav članic je poročalo o zalogah več kot 91 000 ton naprav, ki vsebujejo PCB. Te zaloge so morda še večje, saj nekatere države članice lahko poročajo o tem vprašanju le v skladu z Direktivo 96/59/ES¹⁰ o odstranjevanju PCB in PCT (v nadaljnjem besedilu: Direktiva o PCB).

V skladu z Direktivo o PCB so vse države članice sestavile popise naprav s prostornino več kot 5 dm³ PCB, načrte za njihovo odstranjevanje ter načrte za zbiranje in odstranjevanje manjših naprav. Države članice si še naprej prizadevajo za izločitev PCB in naprav, kontaminiranih s PCB, saj je treba manjše naprave odstraniti čim prej, naprave s prostornino PCB več kot 5 dm³ pa najpozneje leta 2010.

Ukrep 2: Komisija naj po izteku roka v letu 2010 preveri izvajanje te določbe in objavi poročilo.

⁷ UL L 218, 13.8.2008, str. 30.

⁸ UL L 309, 24.11.2009, str. 1.

⁹ UL L 204, 31.7.2008, str. 1.

¹⁰ UL L 243, 24.9.1996, str. 31.

Ukrep 3: Komisija naj podrobneje pojasni obveznost poročanja v zvezi s PCB.

4. ZMANJŠANJE IZPUSTOV, MINIMIZIRANJE, ODPIRAVA IZPUSTOV IN EMISIJSKE EVIDENCE

4.1. Emisijske evidence (v skladu s Protokolom, Konvencijo in E-PRTR)

Protokol vključuje obveznost, da se vzdržujejo emisijske evidence za izpuste PCDD/F, PAH in HCB v zrak¹¹ ter da se vsako leto sporočajo v podatkovno središče EMEP¹². Štiriindvajset držav članic redno pošilja poročila o svojih ocenah emisij PCDD/F in PAH, 21 držav članic jih poroča o emisijah HCB, 18 držav članic pa prostovoljno poroča o ocenah emisij PCB. Skupne emisije EU za leto 2007 so 2,21 kg I-TEQ PCDD/F, 1 369 ton PAH, 657 ton HCB in 2,9 tone PCB.

Priporočilo 3: Države članice naj EMEP redno pošiljajo izčrpne podatke o emisijah.

Pristop v Konvenciji bolj temelji na viru kot pristop v EMEP ter vključuje tudi emisije v prst in vodo. Komisija je dejavno prispevala k razvoju globalnega standardiziranega kompleta orodij za odkrivanje in količinsko opredelitev izpustov PCDD/F, da bi tako pomagala državam pripraviti emisijske evidence. Nekatere države članice so uporabile to metodologijo v akcijskih načrtih.

E-PRTR je bil vzpostavljen z Uredbo (ES) št. 166/2006¹³. Vsebuje podatke o emisijah iz približno 24 000 industrijskih obratov na področju 65 gospodarskih dejavnosti za 91 onesnaževal, tudi o vseh obstojnih organskih onesnaževalih.

Podatki iz referenčnih let 2007 in 2008 so javno dostopni. Podatki za leto 2007 presenetljivo kažejo, da so bili v poročila zajeti ne samo izpusti nenamerno proizvedenih obstojnih organskih onesnaževal, temveč tudi izpusti namerno proizvedenih obstojnih organskih onesnaževal, kot so aldrin (153 kg), dieldrin (143 kg), endrin (98 kg), heptaklor (2 kg), DDT (3 kg) in heksaklorocikloheksan (263 kg).

Priporočilo 4: Države članice naj raziščejo vzroke za izpuste prepovedanih snovi in sprejmejo ustrezne ukrepe.

Med podatki EMEP in E-PRTR je nekaj odstopanj. E-PRTR zajema samo velike točkovne vire, sporočene emisije pa ne bi smele presegati skupnih nacionalnih emisij, sporočenih v skladu z EMEP, ki vključujejo vse antropogene emisije na geografskem območju države. Kljub temu je sedem držav članic v E-PRTR sporočilo vrednosti emisij, ki so višje od skupnih nacionalnih emisij. Nekatera obstojna organska onesnaževala so bila sporočena samo v E-PRTR, ne pa tudi v EMEP, čeprav bi bili isti podatki lahko sporočeni tudi v EMEP.

Priporočilo 5: Države članice naj zagotovijo doslednost pri poročanju o emisijah in okrepijo njegovo uporabo.

¹¹ Po posebnem usmerjevalnem dokumentu EMEP/CORINAIR, ki je „zdaj posodobljen s Smernicami za sporočanje podatkov o emisijah v skladu s Konvencijo o onesnaževanju zraka na velike razdalje prek meja in skupnem vodniku EMEP/EEA o emisijskih evidencah za zračna onesnaževala“.

¹² <http://www.ceip.at/emission-data-webdab/>.

¹³ UL L 33, 4.2.2006, str. 1.

4.2. Minimiziranje emisij

Pri pregledu referenčnih dokumentov o najboljših razpoložljivih tehnikah (BREF) so bile zbrane nove informacije o preprečevanju nastajanja in izpustov obstojnih organskih onesnaževal v okolje ter nadzoru nad nastajanjem in izpusti. V prvi polovici leta 2010 je bil sprejet pregledan BREF za cement, apno in magnezijev oksid, ki vsebuje posodobljene ugotovitve o najboljših razpoložljivih tehnikah za preprečevanje in znižanje obstojnih organskih onesnaževal, zlasti PCDD/F.

Ukrep 4: Komisija naj dokonča sedANJI pregled dokumenta BREF za železo in jeklo ter dokumenta BREF za neželezne kovine.

Preučeni so bili učinki vključitve kurilnih naprav pod 50 MW na področje uporabe spremenjene Direktive 2008/1/ES¹⁴ o celovitem preprečevanju in nadzorovanju onesnaževanja^{15,16} (v nadaljnjem besedilu: Direktiva IPPC). Znižanje mejne zmogljivosti na 20 MW bi vplivalo na 3 200 naprav, kar bi prineslo precejšnje zmanjšanje emisij delcev, lahko pa tudi obstojnih organskih onesnaževal. Komisija je vključila te naprave v predlog za spremembo.

Ocenjena je bila izvedljivost uporabe stalnih meritev PCDD/F in spremljanja dioksinom podobnih PCB za sežigalnice in sosežigalnice odpadkov.¹⁷ Stalno vzorčenje PCDD/F je izvedljivo in se uspešno izvaja v vrsti držav članic, zlasti v Belgiji. Z obvezno uporabo bi dobili boljše informacije o emisijah in uskladili ustrezno zakonodajo. Ekonomski učinek na ravni sektorja je omejen, za majhne obrate pa bi bil lahko precejšen. V predlog za spremembo Direktive IPPC je vključena možnost, da bi vzpostavili stalno merjenje izpustov PCDD/F v zrak. Študije o spremljanju dioksinu podobnih PCB niso dale pravega rezultata.

Komisija je pooblastila CEN, naj dokonča analitični standard za merjenje emisij dioksinu podobnih PCB v zrak. V letih 2008 in 2009 so potekale terenske poskusne meritve. Standardna metoda se pričakuje v letu 2011.

V smislu Direktive 2009/125/ES o zahtevah za okoljsko primerno zasnovo izdelkov, povezanih z energijo, so bili analizirani okoljski učinki tudi za emisije PCDD/F iz malih kurilnih naprav na trdna goriva¹⁸, podana pa so bila tudi priporočila, kako izboljšati njihovo okoljsko učinkovitost.

Ukrep 5: Komisija naj vloži izvedbeni ukrep za določitev minimalnih zahtev za okoljsko primerno zasnovo majhnih kurilnih naprav na trdna goriva.

Analizirane so bile metode in prakse za oceno emisij PCDD/F iz domačih virov ter tudi za zmanjšanje teh emisij.¹⁹ V poročilu so bile ugotovljene tudi ovire za natančno ocenjevanje in

¹⁴ UL L 24, 29.1.2008, str. 8.

¹⁵

http://circa.europa.eu/Public/irc/env/ippc_rev/library?l=/gathering_amendments/final_report/factsheet_combustion/EN_1.0_&a=d.

¹⁶ http://circa.europa.eu/Public/irc/env/ippc_rev/library?l=/combustion_20-50/final_report&vm=detailed&sb=Title.

¹⁷ http://circa.europa.eu/Public/irc/env/ippc_rev/library?l=/waste_incineration/final_report.

¹⁸ <http://www.ecoaircon.eu/>.

¹⁹ <http://ec.europa.eu/environment/dioxin/pdf/report09.pdf>.

učinkovito ukrepanje. Nacionalnim organom in nosilcem odločanja je bila razposlana brošura, v kateri so se lahko seznanili z ugotovitvami in priporočili.²⁰

5. RAVNANJE Z ODPADKI

Uredba je bila v zvezi z določbami o odpadkih spremenjena štirikrat. Mejne koncentracijske vrednosti iz prilog IV in V so bile določene z uredbama (ES) št. 1195/2006²¹ oziroma št. 172/2007²². Priloga V je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 323/2007²³, da se omogočijo postopki predobdelave pred trajnim uskladiščenjem odpadkov, ki vsebujejo obstojna organska onesnaževala. Prilogi IV in V sta bili spremenjeni še z Uredbo (ES) št. 304/2009²⁴, da bi bili usklajeni s posodobljenimi splošnimi tehničnimi smernicami za ravnanje z odpadki z vsebnostjo obstojnih organskih onesnaževal, ki so bile sprejete na Baselski konvenciji in so privedle do vključitve postopka „R4 Recikliranje/pridobivanje kovin in njihovih spojin“ kot sprejemljivega postopka za uničenje ali trajno pretvorbo obstojnih organskih onesnaževal v odpadkih.

Uredba pod nekaterimi pogoji poleg uničenja ali trajne pretvorbe odpadkov, ki vsebujejo obstojna organska onesnaževala, dovoljuje druge možnosti pri ravnanju z odpadki, če ti ne presegajo mejnih koncentracijskih vrednosti iz Priloge V k Uredbi. Da bi olajšali obvezno pošiljanje obvestil in njihovo utemeljitev glede uporabe tega odstopanja, je Komisija v Odločbi 2009/63/ES²⁵ določila obliko za poročanje.

Klavzulo o odstopanju sta izkoristili dve državi članici. Nemčija je leta 2008 dovolila odložitev 50 ton gradbenih odpadkov, ki so vsebovali PCB, na podzemno odlagališče nevarnih odpadkov. Finska je leta 2009 po obdelavi s stabilizacijo dovolila, da se odloži 2 000 ton prsti, kontaminirane s PCDD/F, na deponijo za nevarne odpadke.

Danska, Francija, Nizozemska in Slovaška so v nacionalnih izvedbenih načrtih navedle, da ne nameravajo izkoristiti tega odstopanja.

Čeprav je to odstopanje izkoristilo le nekaj držav članic, je treba opozoriti, da je od določitve mejnih koncentracijskih vrednosti preteklo relativno malo časa in je še vedno treba odložiti precejšnje zaloge, ki vsebujejo obstojna organska onesnaževala. Poleg tega bodo v Uredbo vključene dodatne snovi, ki vsebujejo obstojna organska onesnaževala. Ni mogoče izključiti, da bo za te snovi mogoče spet treba uporabiti odstopanja. Zato se za zdaj ne predvideva sprememba sedanje klavzule o odstopanju.

6. IZVEDBENI NAČRTI

Konvencijo je do zdaj ratificiralo 24 držav članic. Irska, Italija in Malta so Konvencijo podpisale maja 2001, vendar je niso še ratificirale.

Priporočilo 6: Države članice naj dokončajo postopek ratifikacije.

²⁰ <http://ec.europa.eu/environment/dioxin/pdf/brochure09.pdf>.

²¹ UL L 217, 8.8.2006, str. 6.

²² UL L 55, 23.2.2007, str. 1.

²³ UL L 85, 27.3.2007, str. 3.

²⁴ UL L 96, 15.4.2009, str. 33.

²⁵ UL L 23, 27.1.2009, str. 30.

Doslej je 19 držav članic izdelalo nacionalne izvedbene načrte ter jih predložilo sekretariatu Konvencije in Komisiji. Dveletni rok po začetku veljavnosti Konvencije je pretekel za Portugalsko in Grčijo, ne pa še za Estonijo, Poljsko in Madžarsko.

Udeležba javnosti pri pripravi nacionalnih izvedbenih načrtov je bila na splošno zagotovljena s posvetovanji z zainteresiranimi stranmi in strokovnjaki med postopkom priprave.

V okviru nacionalnih izvedbenih načrtov bi bilo treba pripraviti nacionalne akcijske načrte, ki so povezani z ukrepi za identifikacijo, opredelitev in minimiziranje izpustov nenamerno proizvedenih obstojnih organskih onesnaževal. Vse države članice, ki so dokončale nacionalne izvedbene načrte, so pripravile tudi nacionalne načrte ukrepanja. Poleg tega je Poljska, ki ni sporočila svojega nacionalnega izvedbenega načrta, v poročilu navedla, da nacionalni načrt ukrepanja ima.

Odkrivanje vira emisij nenamerno proizvedenih obstojnih organskih onesnaževal večinoma poteka s preverjanjem glede na kategorije emisij, ki so opredeljene v veljavni zakonodaji EU (Direktivi IPPC, Uredbi E-PRTR, Direktivi o PCB) ali mednarodnih instrumentih (EMEP/EEA in v nekaterih primerih tudi kompletu orodij za dioksin iz programa UNEP). Več držav članic je poročalo o dodatnih dejavnostih, kot so študije za odkrivanje novih virov obstojnih organskih onesnaževal ali kontaminiranih lokacij.

Viri se opredeljujejo z meritvami emisij ali ocenjevanjem na podlagi podatkov o dejavnosti, ki jih posredujejo statistični uradi, in dejavnikov emisij iz vodnika EMEP/EEA ali s kompletom orodij za dioksin iz programa UNEP.

Ukrepi za zmanjšanje izpustov obstojnih organskih onesnaževal večinoma temeljijo na doseganju skladnosti z zakonodajo EU. Ti ukrepi vključujejo zahteve za okoljska dovoljenja v skladu z Direktivo IPPC, odkrivanje in uničenje zalog PCB v skladu z Direktivo o PCB, nadzor nad emisijami v vodo zaradi zagotavljanja skladnosti z Okvirno direktivo o vodah²⁶ in drugo zakonodajo o vodah ter uničenje odpadkov, ki vsebujejo obstojna organska onesnaževala, v skladu s to uredbo. Poleg tega poročila vsebujejo nekaj ukrepov na nacionalni ravni, na primer uvedbo prepovedi za odprto kurjenje za zmanjšanje emisij, promocijske in izobraževalne dejavnosti glede pravilnega izgorevanja biogoriv, načrte glede zakonskih zahtev za emisije iz peči, peči na visoke temperature in kotlov ter vzpostavitev zakonskih zahtev za emisije iz krematorijev.

Priporočilo 7: Države članice naj dokončajo nacionalne izvedbene načrte skupaj z nacionalnimi akcijskimi načrti in preučijo njihove morebitne posodobitve.

V letu 2007 je bil pripravljen izvedbeni načrt Skupnosti.²⁷ V njem so določeni sedanji ukrepi glede obstojnih organskih onesnaževal na ravni EU, ocenjeni sta učinkovitost in ustreznost za izpolnjevanje obveznosti Konvencije, opredeljene so potrebe po nadaljnjih ukrepih na ravni Unije, izdelan pa je tudi načrt za izvajanje nadaljnjih ukrepov.

Od 32 ukrepov, določenih v izvedbenem načrtu Skupnosti, jih je 12 trajnih (ukrepi 1, 7, 9, 11, 23, 25–27, 29–32), za 20 ukrepov pa je bil določen rok za izvedbo. Od teh je bilo 15 ukrepov dokončanih, pet (ukrepi 2, 4, 14, 19 in 22) pa jih še čaka na izvedbo.

²⁶ UL L 327, 22.12.2000, str. 1.

²⁷ SEC(2007) 341.

Ukrep 6: Komisija naj nadaljuje delo na področju trajnih ukrepov, dokonča naj ukrepe, ki še niso bili dokončani, ter zaradi tehničnega in zakonodajnega razvoja na področju, uvrstitve devetih novih snovi v Konvencijo in ugotovitev, predstavljenih v tem poročilu, posodobi izvedbeni načrt Skupnosti.

7. SPREMLJANJE

Vse države članice razen Madžarske so poročale, da imajo vzpostavljeno neko vrsto dejavnosti okoljskega spremljanja obstojnih organskih onesnaževal. Zajete snovi so večinoma PCDD/F in PCB, poleg njih pa tudi pesticidi, ki vsebujejo obstojna organska onesnaževala, ali policiklični aromatski ogljikovodiki (PAH).

Žal pa na podlagi razpoložljivih podatkov ni bilo mogoče pripraviti analize časovnih trendov, prostorske razporeditve niti izhodišč na ravni EU, zato učinkovitosti politike ni bilo mogoče ovrednotiti. Informacije, ki so jih države članice predložile za vrednotenje učinkovitosti politike, niso bile dovolj podrobne. Surovi podatki, ki bi bili primerni za ta namen, so razpršeni po različnih bazah podatkov in so v različnih formatih, zato jih je težko analizirati. In nazadnje, podatki tudi niso dovolj primerljivi.

Ukrep 7: Komisija naj preuči ustanovitev središča za kemijske podatke, s katerim bi omogočila zbiranje, dostop, delitev in primerljivost podatkov o kemijskem spremljanju, vključno s podatki iz nedavno začete dejavnosti biološkega monitoringa ljudi.

8. IZMENJAVA INFORMACIJ

Izmenjava informacij med državami članicami in Komisijo se zagotavlja z rednimi sestanki pristojnih organov. Svoje pristojne organe je imenovalo 26 držav članic. Estonija tega še ni storila. Za izmenjavo podatkov med pristojnimi organi in opazovalci skupine se uporablja spletna aplikacija, ki jo upravlja Komisija. Poleg tega se izmenjava informacij dodatno zagotavlja s sestanki delovnih skupin in pristojnih organov, ustanovljenih v skladu z drugo zakonodajo. Izmenjava informacij s tretjimi državami se med drugim zagotavlja z udeležbo na mednarodnih sestankih in v delovnih skupinah v okviru Konvencije.

Države članice stalno poročajo o ozaveščanju, zagotavljanju informacij javnosti in dejavnostih usposabljanja. Značilni pristopi, ki se uporabljajo, so posebne spletne strani, brošure, usmerjevalni dokumenti, delavnice in seminarji.

9. TEHNIČNA POMOČ

Komisija je sekretariatu zagotovila prostovoljno podporo za vrednotenje učinkovitosti in komplet orodij za dioksin. Nekatere države članice so poročale o številnih dejavnostih pomoči, druge pa niso mogle zagotoviti podpore. V Globalni sklad za okolje, finančni mehanizem Konvencije, prispeva 17 držav članic.

Pomoč, ki se zagotavlja, vključuje podporo za sodelovanje na konferencah pogodbenic, odkrivanje in uničenje zalog, ravnanje z odpadki, metode vzorčenja in analize, spremljanje in dekontaminacijo, pripravo nacionalnih izvedbenih načrtov in pravnih okvirov, raziskovalne dejavnosti in dejavnosti razvoja zmogljivosti.

Usklajevanje med Komisijo in državami članicami na področju neposredne podpore za Konvencijo je skromno, čeprav bi tako lahko izboljšali učinkovitost podpore in zagotovili večji vpliv Unije pri usmerjanju prihodnjega ukrepanja.

Priporočilo 8: Komisija in države članice naj usklajujejo prostovoljno podporo sekretariatu Konvencije. Tiste države članice, ki še ne prispevajo v Globalni sklad za okolje, naj preučijo to možnost.

10. POROČANJE

Oblika poročila za letna in triletna poročila iz člena 12 je bila določena z Odločbo Komisije 2007/639/ES²⁸. Prvo triletno poročilo, ki se je večinoma nanašalo na obdobje 2004–2006, je poslalo 23 držav članic.

Za leto 2006 je bilo prejetih 14 letnih poročil, za leto 2007 jih je bilo 21, za leto 2008 prav tako 21. Estonija, Grčija, Malta in Portugalska še niso poslale nobenega poročila.

Priporočilo 9: Države članice naj redno poročajo Komisiji.

Sprejeta oblika za poročanje je izpolnila svojo nalogo in olajšala pripravo prvih poročil. Oblika je večinoma primerna tudi za naslednja poročila, le nekateri deli triletnega poročila so ustrezni samo za prvo poročanje.

Ukrep 8: Komisija naj pregleda sedanjo obliko za poročanje, da bi izboljšala jasnost in uporabnost podatkov (spremljanja) in poročanje uskladila z načeli skupnega informacijskega sistema za okolje.²⁹

11. KAZNI

Večina držav članic je sprejela predpise o kaznih v zvezi s členi 3, 5 in 7 Uredbe. Samo Madžarska ni poročala o nobenih strogih predpisih o kaznih zaradi kršitev, Španija, Irska in Švedska pa so poročale, da so predpise o kaznih pripravile, vendar še ne veljajo.

Kazni se na splošno razlikujejo glede na vrsto kršitve in organ, ki jo je zagrešil. Vključujejo globe (od nekaj evrov do 10 milijonov EUR) in zaporno kazen (od nekaj dni do petih let).

Izvrševanje se v večini držav članic zagotavlja z rednimi inšpekcijskimi pregledi. Intenzivnosti izvrševanja ni mogoče oceniti. Doslej so bile v poročilih navedene tri kršitve, glej oddelek 2.2. V vseh primerih so bili sprejeti ukrepi za umik proizvoda iz prometa, ni pa podatkov, ali so bile izrečene tudi kazni.

Ukrep 9: Komisija naj podrobneje pojasni stanje glede kazni in ustrezno ukrepa.

²⁸ UL L 258, 4.10.2007, str. 39.

²⁹ COM(2008) 46.

12. SKLEPNE UGOTOVITVE

Zahteve Uredbe v zvezi z nenamerno proizvedenimi obstojnimi organskimi onesnaževali so večinoma izpolnjene. Proizvodnja, dajanje v promet in uporaba so bili postopno odpravljeni; pripravljeni so bili popisi zalog, ki se posodablajo. Države članice si še naprej prizadevajo za zmanjšanje zalog, zlasti glede na rok za naprave, ki vsebujejo PCB, ki se izteče konec leta 2010.

Emisijske evidence za nenamerno proizvedena obstojna organska onesnaževala so bile vzpostavljene, vendar je v njih še vedno veliko manjkajočih podatkov in nedoslednosti. Manjkajoči podatki vključujejo nezadostno pokritje virov, delov okolja, števila snovi, ki vsebujejo obstojna organska onesnaževala, ter spremembe na področju celovitosti ocen in metodologije poročanja. Opažene so neskladnosti med ocenami emisij E-PRTR in EMEP.

Pomanjkljivosti v podatkih o emisijah so še posebno kritične za vode in tla ter za emisije HCB in PCB, vendar bi boljše poročanje pozitivno vplivalo na vsa vrednotenja. To vključuje potrebo po posodobitvi, podrobnejši opredelitvi in pregledu uporabe faktorjev emisij. To vprašanje se bo reševalo s sedanjim pregledom projektov za vodnik EMEP/EEA in komplet orodij za dioksin iz programa UNEP. Sistematična izmenjava informacij med organi držav članic o uporabljenih metodologijah bi lahko bila dodatno orodje za dodatno izboljšanje zanesljivosti ocen.

Priprava nacionalnih izvedbenih načrtov v skladu z zahtevami Konvencije in s tem povezana priprava nacionalnih načrtov ukrepanja za nenamerno proizvedena obstojna organska onesnaževala v vrsti držav članic še ni dokončana ali se še ni niti začela. Nacionalne izvedbene načrte in s tem povezane nacionalne načrte ukrepanja je pripravilo 19 držav članic in jih predložilo sekretariatu Konvencije.

V nacionalnih načrtih ukrepanja so navadno opisi ukrepov za identifikacijo, opredelitev in minimiziranje izpustov nenamerno proizvedenih obstojnih organskih onesnaževal. Razširitev popisov s PCFF/PCDF in PAH na PCB in HCB je prednostna naloga. Ukrepi za izvajanje Direktive IPPC, BAT in drugih mejnih vrednosti emisij v EU še vedno potekajo v veliko državah članicah. Novo prednostno vprašanje je postalo zgorevanje v gospodinjstvih (zaradi prizadevanj, da bi nadomestili uporabo fosilnih goriv), temu sledita uničenje zalog in okoljskih bremen ter tudi odprava kurjenja odpadkov na prostem.

Določbe o odpadkih se dobro izvajajo. Določene so bile mejne koncentracijske vrednosti za zgornjo in spodnjo mejo obstojnih organskih onesnaževal. Spremembe sedanje klavzule o odstopanju, ki ponujajo drugačno možnost za ravnanje z odpadki v izjemnih okoliščinah namesto uničenja ali trajne pretvorbe vsebnosti obstojnih organskih onesnaževal, niso predvidene.

V večini držav članic je vzpostavljeno okoljsko spremljanje obstojnih organskih onesnaževal. Ne obstaja pa baza podatkov na ravni EU, ki bi omogočila vrednotenje časovnih trendov v okolju. Informacije, ki jih zagotavljajo države članice, pa ne zadoščajo za vrednotenje učinkovitosti politike na ravni EU. Potreben je celovitejši in podrobnejši sistem zbiranja primerljivih podatkov o spremljanju na ravni EU, treba pa je vzpostaviti tudi skupen informacijski sistem.

Skladnost z obveznostjo poročanja ni zadovoljiva. Precej držav članic ni upoštevalo obveznosti poročanja. Izboljšati je treba kakovost informacij, ki se zagotavljajo. S pregledom oblike poročanja bi prispevali k jasnosti in primerljivosti z načeli SEIS.

Z večjo usklajenostjo pomoči EU bi se izboljšali tudi njena učinkovitost in opaznost.

Komisija si bo v sodelovanju z državami članicami še naprej prizadevala za boljše izvajanje, da bi tako lahko zdravje ljudi in okolje varovala pred obstojnimi organskimi onesnaževali.

Uporabljene kratice in enote

BREF referenčni dokument o najboljših razpoložljivih tehnologijah
CEN Evropski odbor za standardizacijo
CIP izvedbeni načrt Skupnosti (Community Implementation Plan)
CORINAIR Osrednja evidenca emisij v zrak (Core Inventory of Air Emissions)
DDT diklorodifeniltrikloroetan
EEA Evropska agencija za okolje
EMEP Evropski program za spremljanje in oceno
EPER Evropski register emisij onesnaževal
E-PRTR Evropski register izpustov in prenosov onesnaževal
GEF Globalni sklad za okolje
HCB heksaklorobenzen
IPPC celovito preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja (Integrated Pollution Prevention and Control)
I-TEQ mednarodni toksični ekvivalent
MW megavati
PAH policiklični aromatski ogljikovodiki
PBT obstojen, bioakumulativen, strupen (Persistent, Bioaccumulative, Toxic)
PCB poliklorirani bifenili
PCDD/F poliklorirani dibenzo-p-dioksini in furani
PCT poliklorirani terfenili
POP obstojna organska onesnaževala
REACH registracija, evalvacija, avtorizacija in omejevanje kemikalij
SEIS Skupni informacijski sistem za okolje (Shared Environmental Information System)
UNEP Program Združenih narodov za okolje (United Nation Environmental Programme)
vPvB zelo obstojen in zelo bioakumulativen (very Persistent, very Bioaccumulative)